

Nina Juul Eskildsen
Sundhedsstyrelsen
nije@SST.DK
+45 9359 6441

Dato: 24. februar 2020

Sagsnr.: 2001665

Dok.nr.:

Sagsbeh.: ABP.DKETIK

Vedrørende høring over Vejledning om anvendelse af tvang m.v. i psykiatrien og Vejledning om registrering af tvang m.v. i psykiatrien

Det Ethiske Råd takker for modtagelse af ovennævnte i høring. Rådet har ikke bemærkninger til Vejledning om registreringer af tvang m.v. i psykiatrien. Rådets bemærkninger til Vejledning om anvendelse af tvang m.v. i psykiatrien fremgår af det følgende.

2. Forhåndstilkendegivelser

Det anføres i tredje afsnit, at patienten skal informeres om, at der kan være situationer, hvor det kan være nødvendigt at fravige patientens forhåndstilkendegivelse. Rådet bemærker hertil, at der savnes en begrundelse herfor, herunder en vejledning om hvilke situationer der kan støtte en fravigelse af patientens forhåndstilkendegivelse.

I andet sidste afsnit, foreslår rådet, at der indføres "for denne patient" efter ordet tvang, således at viden om hvad der tidligere har kunne forebygge anvendelsen af tvang, konkret bliver knyttet til patienten i behandling.

4. Tvangsfikseringen

Det anføres i afsnit 3, at tvangsfiksering kun undtagelsesvist kan anvendes ud over nogle få timer, hvis der er væsentlige grunde til at fortsætte tvangsfikseringen, herunder hensynet til patientens eller andres liv, førlighed eller sikkerhed.

Da tvangsfiksering er en særligt indgribende foranstaltning, er det rådets opfattelse, at der også bør være klarhed over, hvilke situationer der kan berettige den forlængede tvangsfiksering.

Rådet bemærker, at vejledningen ikke folder ud hvilke særlige grunde, der kan danne grundlag for undtagelsen om at fortsætte tvangsfikseringen ud over nogle få timer. Rådet mener derfor, at der er behov for at skabe klarhed for såvel patient

som behandlere, gennem en større grad af vejledning i forhold til hvilke overvejelser der skal indgå for at understrege og påse mindstemiddelsprincippet, og hvilke mere konkrete hensyn der kan begrunde at udføre en sådan stærkt indgribende foranstaltning, som en langvarig fiksering er.

6. Anvendelse af fysisk magt i form af fastholdelse.

6.3 Fastholdelse som selvstændig tvangsforanstaltning

Det anføres under det tredje formål, at fastholdelse som selvstændig tvangsforanstaltning kun kan anvendes helt kortvarigt med henblik på at undgå en anden tvangsforanstaltning.

Rådet bemærker hertil, at en tvangsforanstaltning skal have udtrykkelig hjemmet i lov, og at hjemmel i psykiatriloven til at foretage visse (andre) tvangsindgreb kombineret med mindstemiddelsprincippet i sig selv ikke kan antages at indebære adgang til at foretage tvangsforanstaltninger af mindre indgribende karakter (se "Skjult tvang i psykiatrien, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, 2005, s. 23). Fastholdelse som selvstændig tvangsforanstaltning kan ifølge psykiatriloven alene finde sted, hvis betingelserne i §14, stk. 2, er opfyldt, og disse betingelser bør derfor klart fremgå af vejledningens tekst.

7. Eftersamtaler

Det anføres i andet sidste afsnit, at et referat skrives og udleveres til patienten efter samtalen, og at patienten skal have mulighed for at kommentere referatet. Herefter fremgår, at det endelige referat skal indgå i patientjournalen. Rådet foreslår, at man i vejledningen tillige tilføjer, at patientens kommentarer skal journalføres.

9. Særligt vedrørende mindreårige

9.1 Patienter under 15 år

Rådet er enige i at tvangsfiksering i udgangspunktet ikke bør anvendes overfor unge patienter under 15 år. Rådet ser gerne nogle overvejelser omkring brugen af fastholdelse i forhold til denne patientgruppe.

Videre foreslår rådet, at man overvejer en omskrivning af femte afsnit, som i dets nuværende formulering kan skabe tvivl om udgangspunktet for indhentning af samtykke. Når behandlingen vurderes som en væsentlig beslutning, må det tydeliggøres at udgangspunktet er, at lægen skal indhente samtykke fra begge forældre, hvis der er fælles forældremyndighed, og at modifikationen dertil er, at lægen i konkrete tilfælde kan foretage et skøn om hvorvidt forældrene er enige.

Endeligt bifalder rådet, at forældremyndighedsindehaverne også tilbydes samtaler efter ophør af magtanvendelse, samt at overlægen skal rådgive forældremyndighedens indehaverne, om det hensigtsmæssige i, at de deltager i

eftersamtalen, sammen med patienten under 15 år, og om en mulighed for en eventuel separat gennemførelse af en eftersamtale.

Endeligt kan nævnes, at rådet dags dato har offentliggjort en udtalelse vedrørende *Etiske dilemmaer i retspsykiatrien*, hvori man kan læse om etiske overvejelser vedrørende langvarig fiksering og patienternes selvbestemmelsesret.

Med venlig hilsen
på Det Ethiske Råds vegne

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Anne-Marie Gerdes'.

Anne-Marie Gerdes
Formand